

Het speelveld van Jan Loorbach

“Recht is voor iedereen, geen blokkades om je recht te halen!” Met deze slogan is Jan Loorbach – landelijk deken van de Nederlandse Orde van Advocaten – op 14 september 2011 in Den Haag ten strijde getrokken tegen de op handen zijnde bezuinigingen op de griffierechten en de gefinancierde rechtshulp. Jan Loorbach (2.17m) combineerde zijn carrière als basketballer (42 interlands, 1966-1978) met een studie rechten in Groningen en later met een baan in bij het Rotterdamse advocatenkantoor Nauta Dutilh. Naast de vele bestuursfuncties, was Loorbach van 1995 tot 1998 deken van de Rotterdamse Orde van Advocaten. Op dit moment is Loorbach als adviseur verbonden aan Nauta Dutilh. Daarnaast is Loorbach sinds 1 maart 2010 landelijk deken van de Nederlandse Orde van advocaten.

Door: Maria Pereira

De titel van landelijk deken houdt in dat Loorbach voorzitter is van de Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten. Deze Algemene Raad bestaat uit zes advocaten. Loorbach is gekozen door het College van Afgevaardigden, dat bestaat uit ongeveer 85 afgevaardigden die gekozen zijn door advocaten in hun eigen arrondissement (lokale orde).

Naast de landelijke Orde en de landelijke deken zijn er 19 lokale Orden onder leiding van lokale dekens. Deze dekens zijn gekozen door de advocaten in hun arrondissement en verantwoordelijk voor het toezicht in hun regio. De lokale dekens hebben zowel een bestuurlijke, controlerende en

bemiddelende rol. Een lokale deken is zowel voorzitter van de Raad van Toezicht en de vergadering van advocaten als controleur met betrekking tot onder meer de Verordening op de Beroepsaansprakelijkheid en de Verordening Permanente Opleiding.

Zowel de landelijke deken als de lokale dekens kunnen daarnaast ook representatieve en voorlichtende taken verrichten.

Geen hiërarchische verhouding

“Tussen de landelijke deken en lokale dekens bestaat uitdrukkelijk geen hiërarchische verhouding. De lokale dekens handelen autonoom klachten af en zien toe op

de naleving van de verordeningen. Wel heb ik als landelijk deken de taak om de relaties met de lokale dekens te onderhouden en te organiseren. Er zijn momenteel 20 publieke rechtspersonen die onafhankelijk van elkaar functioneren. De Commissie Huydecoper, die in opdracht van de Orde onderzoek heeft gedaan naar de bestuurlijke structuur van de Orde, heeft aanbevolen om het aantal plaatselijke dekens en Raden van Toezicht terug te brengen van negentien naar tien, in overeenstemming met de nieuwe gerechtelijke kaart. Daarnaast zijn er plannen om iets te veranderen in de vertegenwoordiging van de Ordes. Momenteel is er één zetel in het College van Afgevaardigden per 100 advocaten met een maximum van zeven zetels. Dit heeft tot gevolg dat bijvoorbeeld zowel Amsterdam als Breda zeven afgevaardigden hebben terwijl in Amsterdam veel meer advocaten zijn. Hierdoor ontstaat een ongewenst verschil in de vertegenwoordiging.

Om terug te komen op de huidige situatie, de onderwerpen die we met de lokale Ordes bespreken lopen uiteen van bijvoorbeeld de veranderingen die de wijziging van de civiele cassaties met zich meebrengt tot het opnieuw opbouwen en heroprichten van de stagiaire opleiding en de operationele gevolgen daarvan. Een discussie die speelt is of de Law Firm School een goede ontwikkeling is. In Amsterdam en Rotterdam is momenteel het beleid dat deelnemers aan de Law Firm School vrijstellingen krijgen voor bepaalde vakken. Een punt van kritiek is dat deze deelnemers – afkomstig van de grote kantoren – hierdoor zijn afgezonderd van de rest van de advocatuur. Bedenk wel dat 83 procent van de advocaten bij kantoren werkt bij kantoren van vijf of minder advocaten. Persoonlijk heb ik het idee dat het wel meevalt met deze afzondering. De vakken met betrekking tot vaardigheden worden nog steeds gemeenschappelijk gegeven, en advocaten komen elkaar ook op meerdere plaatsen tegen dan op de beroepsopleiding. In de praktijk is het ook nog zo dat er vaak meerdere advocaten van een kantoor in een opleidingsgroep terecht komen, waardoor je

“Ik heb als landelijk deken de taak om de relaties met de lokale dekens te onderhouden en te organiseren”

je kunt afvragen of er – zonder de Law Firm School – niet ook al in meer of mindere mate sprake was van enige afzondering.”
Herziening toezichtstysteem

is van de advocatuur en de overheid. De drie leden van dat college mogen zelf geen advocaat zijn en hoeven geen juridische achtergrond te hebben. De Minister van

geniaal gekozen door mijn voorganger. Hierdoor kunnen we direct onze eigen gedachten, visies en beleidkeuzes laten zien in antwoord op de plannen van Teeven.

“Een discussie die speelt is of de Law Firm School een goede ontwikkeling is”

“Naast een mogelijke verandering van de beroepsopleiding is ook sprake van een verandering in het toezichtstysteem van de advocatuur. Momenteel is er sprake van collegiaal toezicht. Dat wil zeggen dat de lokale dekens controleren of advocaten zich aan de regels houden en klachten tegen advocaten in behandeling nemen. Dit toezichtstysteem ziet op een controlerende functie van de lokale Ordes in tegenstelling tot een besturende functie. Het is een goed en elegant systeem.”

Het College van Afgevaardigden is op 1 april 2011 akkoord gegaan met het aanstellen van voormalig AFM-bestuurder Arthur Docters van Leeuwen waarbij dit systeem verder wordt uitgewerkt om het toezicht op de advocatuur nader vorm te geven en te versterken. Docters van Leeuwen adviseerde de Nederlandse Orde van Advocaten vorig jaar al over verbetering van het toezicht. Van belang is dat advocaten onafhankelijk moeten kunnen opereren en ook vrij zijn om zich tegen de overheid te keren als dit in het belang is van hun cliënt. Het voorstel van Docters van Leeuwen is dat er een onafhankelijke toezichthouder moeten worden aangesteld niet alleen om onafhankelijkheid te waarborgen maar ook om het toezicht transparanter te maken.

Staatsecretaris Fred Teeven van Veiligheid en Justitie heeft in juli 2011 aangegeven dat hij van plan is om het toezicht op de advocatuur op een andere wijze dan Docters van Leeuwen voor ogen heeft, aan te scherpen. Het plan is om een nieuw college van toezicht samen te stellen dat onafhankelijk

Veiligheid en Justitie stelt deze leden aan, op voordracht van de advocatuur. Dit college van toezicht zal eindverantwoordelijke zijn voor het toezicht op advocaten en jaarlijks een openbaar rapport uitbrengen om inzicht te geven in zijn werkzaamheden. Teeven wil hiermee het toezicht op de advocatuur aanscherpen omdat het niet meer voldoet aan de huidige eisen. Uit het wetsvoorstel dat Teeven heeft ingediend blijkt verder dat het college de mogelijkheid zal krijgen om de lokale dekens aanwijzingen te geven die de dekens moeten opvolgen. Daarnaast kan het college het hof van discipline verzoeken over te gaan tot schorsing van een deken wanneer deze zijn taak niet goed uitvoert. “Teeven torpedeert daarmee in feite de essentie van het huidige concept. In het voorstel van Teeven is er sprake van toezicht op de advocatuur door een college bestaande uit leden gekozen door de minister dat zelf het budget vaststelt dat vervolgens betaald

Een voorbeeld hiervan is de discussie die al sinds jaar en dag speelt rondom het beroepsgeheim van de advocaat. Vorig jaar had het ministerie van Veiligheid en Justitie zelfs het voornemen om de overheidsinstantie Bureau Financieel Toezicht (BFT) inzage te geven in vertrouwelijke advocatendossiers. Hiermee zouden witwassen, fraude of andere criminele activiteiten van cliënten kunnen worden achterhaald.”

Momenteel is het BFT belast met het toezicht op de naleving van de meldingsplicht in het kader van de WID en de Wet MOT. Niet-naleving levert een economisch delict op. De opsporing van deze delicten valt onder de taak van de Fiod. Het BFT en de Orde hebben afspraken gemaakt die ertoe leiden dat de feitelijke controle in handen van de Orde is. De naleving van de WID/MOT wordt gecontroleerd via de Centrale Controle Verordening. Aan de hand van de uitkomsten hiervan wordt een steekproef gehouden onder advocaten die verklaren te voldoen aan de Verordening, of hebben aangegeven geen WID-plichtige diensten te verlenen. Bij advocaten die in de steekproef vallen, komt een auditor langs. De auditor

“Door de voorstellen van Teeven komt de onafhankelijkheid van de advocaat onder druk te staan”

zal moeten worden door de advocatuur. De voorstellen zorgen voor een toename van controle van de overheid op de advocatuur. Daarmee komt de onafhankelijkheid van de advocaat onder druk te staan. De timing voor wat betreft het rapport en de aanstelling van Docters van Leeuwen is wat dat betreft

is een advocaat en derhalve gebonden aan het beroepsgeheim. De advocaat is bevoegd om naast de algemene controle van de naleving van de WID/MOT een aantal dossiers inhoudelijk te controleren. De auditor controleert of cliënten op de juiste wijze worden geïdentificeerd en of de juiste gegevens

worden bewaard. Na afloop van de audit kan de auditor verbeterpunten aangeven. De advocaat heeft dan drie maanden de tijd om de verbeterpunten door te voeren, waarna wederom een audit wordt uitgevoerd. De auditor rapporteert vervolgens aan de lokale deken. Naar aanleiding van de uitkomst kan de deken gebruik maken van zijn bevoegdheid bezwaren aan de Raad van Discipline voor te leggen. De naleving van de WID en Wet MOT is wat dat betreft in handen van de tuchtrechter.

Afspraak is dat het BFT volstaat met systeemtoezicht op het door de Orde uit te voeren reguliere toezicht in het kader waarvan door de orde uitsluitend geanonimiseerd wordt gerapporteerd. Alleen bij bijzondere aanwijzingen kan het BFT zelf een onderzoek instellen.

De noodzaak om een belangrijk privilege van de advocatuur, het beroepsgeheim van de advocaat, te doorbreken door het BFT ook inzicht te geven in vertrouwelijke dossiers ontbreekt. Uiteindelijk heeft Teeven vanwege de bijzondere vertrouwenspositie afgezien van het plan.

“De dreiging op de overheidsinmenging in de vertrouwelijke stukken van advocaten is voorlopig weggenomen.”

Bezuinigingen op het griffierecht

Het interview vindt plaats in de lobby van hotel Krasnapolsky, enkele weken voor de demonstratie tegen de verhoging van het griffierecht, nadat Loorbach daar een bespreking had met de president van de American Bar Association (ABA).

“Naast bovengenoemde werkzaamheden onderhoud ik ook internationale contacten. In andere landen spelen dezelfde bezuinigingsproblemen als in Nederland. Zo is in de Verenigde Staten sprake van een underfunding van de state courts. Ter vergelijking 97 procent van de rechtspraak wordt afgedaan in dit type rechtbanken, tegen drie

procent op federaal niveau. Door het tekort aan geld bij de state courts ontstaat er de facto een tekort aan rechters en betekent dit voor de burgers – net als de bezuinigingen op het griffierecht – een beperking op de toegang tot de rechter.”

“De bezuinigingen op de griffierechten belemmeren de toegang van de burger tot de rechter”

Hoewel de rechterlijke macht begrip heeft voor het feit dat bezuinigingen nodig zijn, is hier van belang dat de rechtstaat in het geding is op het moment dat mensen de toegang tot de rechter wordt ontzegd. Daarnaast is het zo dat juist ook de economie belang heeft bij een toegankelijke rechtspraak. Voor de economie is immers het vertrouwen op de naleving van contracten – en de mogelijkheid tot het ondernemen van actie in geval van niet-naleving – van wezenlijk belang.

Op dit moment betaalt iemand die in beroep gaat bij de rechtbank minimaal 41 euro en maximaal 152 euro aan griffierecht. Rechtspersonen betalen 302 euro. In hoger beroep ligt het griffierecht tussen de 112 en de 454 euro.

Het voorstel is om deze tarieven fors te verhogen om de griffierechten kostendekkend te maken. Het verschil tussen particulieren en rechtspersonen verdwijnt. Het standaard tarief bij een rechtbank gaat 500 euro bedragen. Onvermogens komen voor een verlaging in aanmerking en dienen 125 euro betalen en er geldt een tussentarief van 250 euro, en middeninkomens (tot 47.000 euro voor gezinnen) betalen 75 procent van dit basistarief (375 euro). In hoger beroep komt het griffierecht te liggen op maximaal 1250 euro.

Deze besparing op de griffierechten zou 240 miljoen euro moeten opleveren volgens het ministerie van Veiligheid en Justitie.

“Nog los van de vraag of deze besparing reëel is – de verhoging zal immers tot een

zakenuitval van 10 à 20 procent leiden – belemmert dit de toegang van de burger tot de rechter. Het gaat om een verhoging van 600 tot 700 procent terwijl gelijktijdig het plan is om bijzondere bijstand af te schaffen. Het idee van kostendekkendheid lijkt bijna op een soort privatisering van de rechterlijke macht. Dit strookt niet met het beginsel dat de overheid de toegang tot de rechter dient te waarborgen.

Tot 13 september 2011 kan iedereen een petitie ondertekenen tegen dit wetsvoorstel. Op 14 september 2011 zal ik in toga voorop lopen in de demonstratie tegen de verhoging van de griffierechten en zal ik de petitie woensdag 14 september tussen 11.00 en 13.00 uur op het Plein in Den Haag aanbieden aan minister Opstelten van Veiligheid en Justitie en de vaste Kamercommissie van Justitie. De petitie en informatie over de demonstratie is te vinden op de website van de Orde.”

Social Media

De Orde van Advocaten heeft zich lange tijd gericht op advocaten en was voor het publiek een vrij ondoorzichtige organisatie. De onlangs veranderde website laat zien dat daar verandering in komt.

“Hier besteden we zeker aandacht aan. We hebben een eigen afdeling Communicatie. Deze afdeling houdt zich niet alleen bezig met de interactie met leden en de

politiek, maar heeft ook bewerkstelligd dat het ledenbestand toegankelijk is voor het publiek. Daardoor is het de vindbaarheid van de juiste advocaat voor particulieren en bedrijven vergroot.

Social media is iets wat ook vanuit de beroepsgroep zelf moet komen. We steunen initiatieven wel. De Orde van Advocaten heeft al sinds 2009 een LinkedIn group. We hebben gemerkt dat hier vanuit allerlei hoeken discussies ontstaan over actuele onderwerpen die spelen. SDU heeft onlangs een bijeenkomst georganiseerd waarbij het ledenbestand van deze LinkedIn group was uitgenodigd voor een offline bespreking. We zijn hier dan graag bij aanwezig om te horen wat de meningen zijn over bijvoorbeeld de verhoging van de griffierechten. Tegelijkertijd achten we het van belang dat ook particuliere organisaties zich goed ontwikkelen.”

“Dankzij sociale media als LinkedIn ontstaan vanuit allerlei hoeken discussies over actuele onderwerpen”

Nawoord: 15 September 2011

De manifestatie was een succes: 600 advocaten in toga op het Plein in Den Haag. En ruim 12.000 ondertekenaars van de petitie. De vaste kamercommissie heeft de petitie geïnteresseerd in ontvangst genomen. De oppositie (Pechtold – D66, Gesthuizen – SP, Dibi – GroenLinks, en Recourt – PvdA)

steunen de advocatenacties met verve en met krachtige argumenten. ■

De foto's van mr. Keje Molenaar in het juni-nummer van het ABB zijn gemaakt door Joris van Bennekom.

Foto: Luuk Kramer

Jaarvergadering Amsterdamse Orde en Praktijzinsdiner geprolongerd

in de Hermitage aan de Amstel

reserveer in uw agenda: donderdag 27 oktober 2011
(rondleidingen vanaf 15.15 uur, vergadering later in de middag, aansluitend borrel en diner)
(een uitnodiging tot inschrijven wordt medio september gezonden)

Vlaamse meesters

Vlaamse meesterwerken van Peter Paul Rubens, Anthonie van Dyck en Jacob Jordaens, Frans Snijders, Theodoor Rombouts en David Teniers de Jongere uit de Vlaamse kunstcollectie van de Hermitage St.-Petersburg in volle pracht te zien in de Hermitage aan de Amstel.